

Revalvering hit, devalvering dit

För den som inte är ganska väl insatt i de konjunkturpolitiska problemens karaktär i en öppen ekonomi måste de senaste månadernas debatt om revalvering och devalvering te sig helt förvirrad. Talade inte många ekonomer för *revalvering* i december, medan finansministern och riksbankschefen talade mot? Och är det inte samma ekonomer ute i februari—mars och talar om *devalvering* under liknande protester från den ekonomiska politikens överkommando?

Låt oss likt Sisyfos börja rulla upp stenbumlingen igen. Alltså! Den svenska kronans värde är inom snäva gränser bunden till den västtyska marken. Detsamma gäller valutorna i Benelux, Norge och Danmark. Hela detta valutablock flyter mot övriga viktiga valutor som dollar, pund osv. Eftersom den västtyska ekonomin är så stor blir därmed prisutvecklingen i Västtyskland avgörande för den svenska inflationstakten. Löntagarna i Sverige kan inte hålla denna nere under den västtyska genom låga lönekrav. Följden blir då *i huvudsak* samma inflationstakt som om man hade tagit ut vad det svenska näringslivet tål, men vinsterna stiger. Om ett litet land som Sverige knyter sin växelkurs till ett stort lands som Västtyskland, överlämnar det inflationspolitiken åt finansminister och riksbankschef där.

Detta har vi gjort och ännu i december såg det ut som om detta skulle betyda 12—13 procent inflation i år och alltså utrymme för lönekostnadsstegringar på 18—19 procent. Inflationen i Västtyskland antogs nämligen bli omkring 10 procent. I det läget skulle en utfästelse att revalvera mot marken med t ex 5 procent under 1975 ha möjliggjort för löntagarna att växla ner sina lönekrav till 13—14 procent och medfört en inhemsk inflationsdämpning till 7—8 procent.

Antag att så hade skett och att avtalsförhandlingarna nu hade varit klara. Om vi då hade funnit att den västtyska inflationstakten sjunker på grund av den snabba konjunkturedgången och låga västtyska lönekrav till 5 procent under 1975, så *hade riksbanken aldrig behövt revalvera*. Enda effekten av en felaktig prognos för den västtyska prisutvecklingen hade varit att växelkurspolitiken hade blivit en annan. Löntagarna och arbetsgivarna hade inte blivit lurade.

Problemet nu är att avtalsförhandlingarna vilar på förväntningar om 10 procents prisuppgång i Västtyskland och fast växelkurs mot marken. Om prisuppgången bara blir hälften så stor kommer löntagarna att ha tagit ut bortåt 5 procent högre lönehöjning *än de själva ansåg lagom*. Då kommer vi upp i ett kostnadsläge som kan kräva en devalvering. Den devalveringen

beror på att vi inte gav löntagarna den trygghet som ett löfte om revalvering hade inneburit.

Konstigare är det inte, men det hela är verkligen feta sulan för dem som har skäl att vilja blanda bort korten. Och sådana kommer det att finnas.

Nils Lundgren